

Footprints

nieuwsbrief van de
Vereniging TRIBALE KUNST en CULTUUR

NUMMER 1 25 januari 2017
www.tribalekunstencultuur.org

Beste lezers,

Voor je ligt de eerste Footprints van 2017. Vernieuwd is de boekenrubriek. Boekhandel Premssela uit Amsterdam zal ons regelmatig voorzien van aanbevelenswaardige titels. Kijk vooral naar het aantrekkelijke middagprogramma van de ledenvergadering op 12 maart! Bijdrages voor de nieuwsbrief zijn welkom. De redactie van Footprints ontvangt graag je reactie op tribalekunstencultuur@gmail.com

Nieuws van de vereniging

Ledenvergadering 12 maart 2017

Wij gaan er van uit dat geen van de leden het bijwonen van vergaderingen als hobby heeft. Beschouw de algemene ledenvergadering van 12 maart dan ook als een noodzakelijk kwaad en zie uit naar de overheerlijke lunch en het in onze ogen aantrekkelijke middagprogramma. Kom dus naar deze dag voor twee korte lezingen met powerpoint presentatie door Hans van der Storm. De ene lezing over Indo-Pacifische kralen, de tweede over Ghanese goudgewichten. Na de lezingen bekijken we het materiaal dat Hans heeft meegenomen. Daarna is er volop gelegenheid om de expositie van Toeareg-objecten te bekijken en daarover vragen te stellen. De leden die de verzameling West-Afrikaanse popjes van onze gastheer Ron van Doorn nog niet eerder bewonderden, worden in staat gesteld dit gemis goed te maken. Voor zover de tijd dit toelaat zullen we daarna een etnografisch getinte dvd bekijken. Meld je nu aan voor dit programma en neem de hopelijk korte vergadering voor lief. Aanmelden bij: tribalekunstencultuur@gmail.com

Vierde Verzamelaarsbeurs Tribale Kunst van de Vereniging Tribale Kunst en Cultuur

Leden kunnen 1 (of 2) tafels huren voor €25,= per stuk. Iedere tafel is minimaal 1 m2. Opgeven bij: Dirk van Burgel tel: 06-53884837 dirkvb@xs4all.nl
Uitgebreide informatie op onze website www.tribalekunstencultuur.org

Jaarboek VVE Het VVE-bestuur biedt onze leden het door hen uitgegeven jaarboek 2016 aan en wel voor €10,- (dat is beneden de kostprijs). Wel komen er nog € 3.90 verzendkosten bij. Je kunt mits je gereserveerd hebt het boek ook tijdens de jaarvergadering op 12 maart in Dongen of op de beurs in Dordrecht in ontvangst nemen.

Bestellingen bij voorkeur omgaand via tribalekunstencultuur@gmail.com onder vermelding: gaarne opsturen / ik neem het in ontvangst in Dongen / Dordrecht. Het boek wordt pas gereserveerd als betaling heeft plaatsgevonden van €13,90 danwel €10,- op rekening: NL60INGB0006366311, t.n.v. Tribale Kunst en Cultuur te Dongen. Vanuit het buitenland is nog de BIC-code nodig: INGBNL2A. Het jaarboek is fraai uitgegeven, hard-cover gebonden en 95 pagina's dik.

Deze aanbieding gaat slechts door als er voldoende leden het boek bestellen. Dat is helaas nu nog niet het geval.

Inhoud	
4	Voorwoord
7	De kunstenaar en zijn etnografica – in gesprek met Berend Hoekstra <i>Frank Eerhart</i>
17	Een zeldzaam schild uit zuidwest Nieuw-Guinea <i>David van Duuren</i>
23	Bladerend door de fotoalbums van Herman de Vries <i>Arnold Wentholt</i>
45	Een begroetingsgebaar <i>Frank Eerhart</i>
51	Dieren als dragers van cultuur in de Melanesische kunst <i>Jean-Pierre L. De Keersmaecker</i>
63	Buitenbeentje-Brekebeentje <i>Dolf Middelhoff</i>
69	The sculptural traditions of the Kayanic-Dayak people from eastern Borneo island <i>Mark Johnson</i>
79	Een metalen Yoruba-ring uit Ife <i>Dick Broer</i>
83	Een Bakongo-masker <i>Arnold Wentholt</i>
86	Summaries in English
94	Over de auteurs
95	Rectificatie

De Toeareg expositie tijdens de jaarvergadering

Heb je één of meer objecten van de Toeareg?

Help mee de expositie tot een succes te maken!

Neem alles mee wat je van deze nomadengroep hebt: sieraden, leerwerk, amuletten, tent- en bedsteun palen, keukengerei etc.

Het tijdschrift

Wij roepen de leden op om een bijdrage voor het tijdschrift te leveren. Voor hen die schroom hebben zich aan een artikel van meerdere pagina's te wagen, is er nu de rubriek 'Nader belicht'. Kies een object dat je mooi of interessant vindt, zet je achter de PC, pak er wat boeken bij, verzamel wat gegevens en zet die op 'papier'. De bedoeling is om in deze rubriek één of twee pagina's te vullen. Een foto van een halve pagina met een korte tekst die de rest van de pagina vult, maar ook één grote foto en op een tweede pagina tekst met eventueel nog een aanvullende kleine foto is prima. Dat moet toch voor iedereen mogelijk zijn?

Wij hopen op een overvloedige stroom van bijdragen. Op deze wijze kunnen ook leden met beperkte kennis van etnografica goed uit de voeten menen wij. Stuur je bijdrage aan:

tkcredactie@gmail.com

Website van de vereniging

De openings afbeelding van de website is veranderd, in die zin, dat in plaats van de bekende foto met kinderen, een diavoorstelling is verschenen. Het lijkt ons leuk daar foto's van de leden bij te zetten. Graag ontvangen we daarvoor foto's die jullie aantrekkelijk vinden. Dat hoeft niet per se een foto van een object uit je collectie te zijn. Andere foto's mogen ook mits er geen auteursrecht op rust.

Externe agenda,

De Externe Agenda geeft activiteiten die plaatsvinden buiten de Vereniging TKC. Het betreft data en andere gegevens over museumexposities, symposia, lezingen, beurzen, veilingen, galleries e.a. De redactie van de nieuwsbrief Footprints kan niet verantwoordelijk gehouden worden voor de consequenties van eventuele foute vermeldingen. Via de hyperlinks komt u op de hoofdwedite van de betreffende musea en evenementen.

Museale exposities

- tm 29 jan '17 [Tropenmuseum, Amsterdam](#), De Boeddha, ontdek het verhaal achter de Boeddha in verschillende landen (was eerder in het Museum Volkenkunde, Leiden, te zien).
- tm 29 jan '17 [Museum Volkenkunde, Leiden](#), Helden in Japanse prenten
- tm 29 jan [Museum Volkenkunde](#), Leiden, Schatten uit het depot, Indonesische bronzen.
- tm 29 januari [Musée du Quai Branly, Parijs](#), Plumes, visions de L'Amerique précolombienne
- tm 2 feb.'17 [Musée du Quai Branly, Parijs](#), Du Jourdain au Congo, Art et christianisme en Afrique centrale
- tm 13 feb '17 [Musée Guimet, Parijs](#), Ascètes, sultans et Maharadjahs, een Indiase miniatures tentoonstelling.
- tm 5 mrt '17 [Museum Volkenkunde, Leiden](#), Haute Couture van toen en nu, gebruik van veren over de hele wereld.
- tm 5 maart '17 [Museum für Völkerkunde, Hamburg](#) - Kubas Afrikanische Geister, voodoo op Cuba
- tm 20 mrt '17 [Museum Aan de Stroom, MAS](#), Antwerpen, Boeddha & Mind. Boeddhistische miniatuurschilderingen.
[MAS](#), Over boven- en Onderwereld (ook sjamanisme)
[MAS](#), Over goden en mensen
- tm 12 maart '17 [Vlisco, Helmond](#), Visco 1:1 (Un á Un). 170 jaar Vlisco stoffen in Afrika, tevens expositie van werken van Yinka Shonibar
- tm 26 mrt '17 [Missiemuseum, Steyl](#), Missionaris en Fotograaf in Togo 1894-1917
- vanaf 31 mrt [Tropenmuseum, Amsterdam](#), Body Art
- tm 2 april'17 [Musée du Quai Branly, Parijs](#), Eclectique, un collection du XX1e siècle.
- 24 mrt tm 1 mei [Musée Dapper, Parijs](#), Les Mutants Soly Cissé, hedendaagse schilderkunst met symbolen uit het (Afrikaanse) verleden
- tm 26 maart '17 [Afrika Museum, Berg en Dal](#), Carnaval wereldwijd.
- vanaf 29 okt '16 [Museon, Den Haag](#), opening van permanente tentoonstelling 'One Planet'
- tm 17 juni '17 [Musée Dapper, Parijs](#), Chefs-d'oeuvre d'Afrique, (verlengd)
- 10 feb tm 30 juli'17 [Wereldmuseum, Rotterdam](#), Keukengeheimen van Rotterdam met o.a. yamhuis van de Trobriandeilanden (PNG)
- tot juni 2017 is het Afrika Museum in Tervuren gesloten wegens renovatie.
- tot nader order zijn Musea van het Verre Oosten te Brussel gesloten 'om veiligheidsredenen'

Lezingen en cursus-aanbod

- Maandelijks lezingen - zie het Programma van de [Vereniging voor Volkenkunde Breda](#)

Veilingen

-18 tm 25 jan.'17	Brussel, World Arts Auctions , veiling etnografica
-21 jan.'17	Brussel, Native , tribal art en furniture
-24 jan.'17	Brussel, Lempertz , Afrikaanse en Oceanische kunst
-25 feb.'17	Wurzburg, Zemanek , Tribale kunst veiling
-4 mrt.'17	Wurzburg, Zemanek , Tribal Art Auction
-22 mrt tm 4 april '17	Amsterdam, De Zwaan , kunst- en Antiekveiling
-27 mei'17	Münster, Zemanek , Tribal art auctions
9 juni'17	Keulen, Lempertz , Indië, Z.O. Azië en Japan

online veilingen via - [EBay](#); [Galerie Walu-Koller](#); [Zeller\(Afrika\)](#); [Zeller\(Asiatica\)](#); [Catawiki](#)

[wekelijks en de veilingen door Tribal Art Magazine](#)

Beurzen

-21-29 jan'17	Brussel, Brafa Art Fair
-10-19 mrt '17	Maastricht, TEFAF , kunst en antiekbeurs
-18-19 mrt'17	Nieuwegein, Verzamelend Nederland , verzamelaarsbeurs
-8-9 april '17	Antwerpen, ATEAF , Tribale kunst en etnograficabeurs
-8-9 april'17	Utrecht, verzamelaarsjaarbeurs.
-21 mei '17	Grevenbroich (Duitsland), Schloss Hülchrath, Afrika,

Muziek, Dans en Performance

-9 tm 12 feb'17	Stone Town, Zanzibar, Sauti za Busara , muziekfestival
-3,4,5 juni'17	Nijmegen, Music Meeting , muziek uit alle windstreken, wereldwijd.
-1,2 juli'17	Hertme, Afrikafestival
-elke zondag 10-12 uur-	Leiden Museum Volkenkunde - Balinese Gamelan
-elke 1e & 4e zondag vd maand, 12 - 13u.-	Leiden Museum Volkenkunde - Japanse fluit (Shakuhachi)

Nieuwsbrieven van Leden / Handelaars - om de nieuwsbrief te mogen ontvangen stuur je een email aan :

- [African Art](#) te Rotterdam - [De Buytensael](#) te Arnhem - [Becker Antiques](#) te Amsterdam - [Hoogenbosch](#) te Gorredijk - [Toguna African Art & Crafts](#) te Amersfoort .

Speciale expositie van lid/handelaar

- vanaf 19 nov - [Galerie Kathy van der Pas & Steven van de Raadt Rotterdam Art form Nigeria.](#)

Leden / Handelaars: [John van Doren](#)

Duitse zustervereniging : zie de websites:<http://www.kunst-und-kontext.de> en <http://www.freunde-afrikanischer-kultur.de>

Plaatsing van een kort bericht in Footprints in overleg met de redactie is gratis.

Naast een bericht in Footprints, is het mogelijk om een apart commercieel bericht aan de leden door het secretariaat te laten verzorgen, hieraan zijn kosten verbonden.

boeken over tribale kunst en cultuur

een keuze uit het nieuwe en bijna nieuwe aanbod van boekhandelaren uit Nederland (Premsula, Zwartenkot, Roelants, Parimar en Steven Sterk) en daarbuiten

p

Boekhandel Robert Premsula

Van Baerlestraat 78

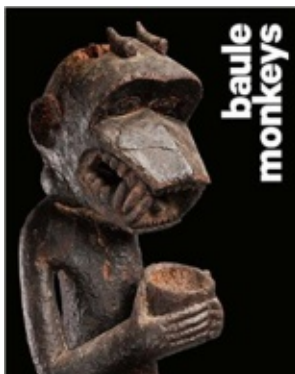
1071 BB Amsterdam

E info@premsela.nl, www.premsela.nl

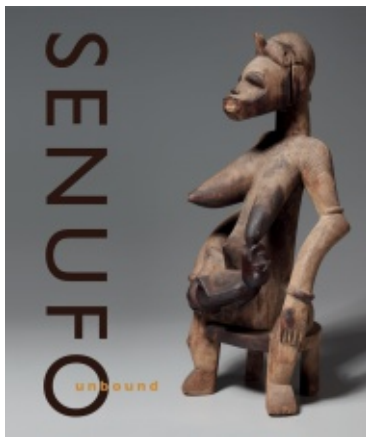
Kongo : Power and Majesty € 55.00 Hardback 308 pages, 261 color illus.

A compelling examination of one of the most artistically rich and creative African kingdoms. Artists from the kingdom of Kongo—a vast swath of Central Africa that today encompasses the Republic of Congo, the Democratic Republic of Congo, and Angola—were responsible for outstanding creative achievements. With the influx of Portuguese, Dutch, and Italian merchants, missionaries, and explorers, Kongo developed a unique artistic tradition that blended European iconography with powerful indigenous art forms. An initially positive engagement with Europe in the 15th century turned turbulent in the wake of later displacement, civil war, and the slave trade—and many of the artworks created in Kongo reflect the changing times. This comprehensive study is the first major catalogue to explore Kongo's history, art forms, and cultural identity before, during, and after contact with Europe. Objects range from 15th-century "mother-and-child" figures, which reflect a time when Europeans and their Christian motifs were viewed favorably, to fearsome mangaaka, power figures that conveyed strength in the midst of the kingdom's dissolution. Lavishly illustrated with new photography and multiple views of three-dimensional works, this book presents the fascinatingly complex artistic legacy of one of Africa's most storied kingdoms.

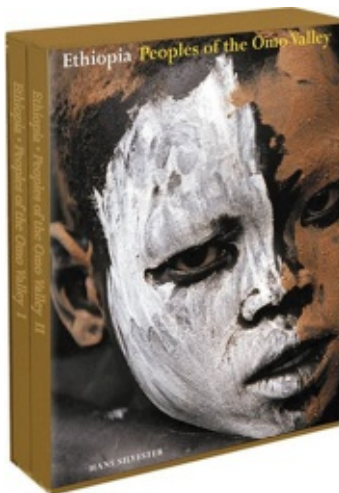
Baule Monkeys € 59.95 Hardback 192 pages, 113 color + 27 b/w illus.

The Baule people of the Ivory Coast are renowned for their refined sculptural work of masks and figures. This book is the first to focus exclusively on an antithetic aspect of Baule culture—rough zoomorphic sculptures representing monkeys. These awe-inspiring bowl-bearing figures evoke invisible powers and serve their communities through the mediation of diviners. Investigating the creation, forms, and usage of the sculptures, the authors shed light on the cultural and ritual contexts in which they operated. Beautifully illustrated with over 55 full-page color images of works in public and private collections, this important publication also includes many unpublished field photographs.

Senufo € 65.00 Hardback 287 p. 250 colour ills

New York's now defunct Museum of Primitive Art (MPA) opened its landmark exhibition Senufo Sculpture from West Africa in February 1963. Under the directorship of modernist art historian Robert Goldwater, the MPA displayed together for the first time ever a stunning array of arts attributed to Senufo artists, patrons, and audiences. Exaggerated yet delicate face masks, composite yet integrated zoomorphic helmet masks, and geometric yet gentle figurative sculptures exemplify the MPA's vision of the Senufo style. In the book accompanying the exhibition, Goldwater described a cultural context for Senufo communities in a region spanning the borders of present-day Burkina Faso, Cote d'Ivoire, and Mali. More than fifty years later, Gagliardi's Senufo draws on archival, museum, and field-based data, including previously unpublished letters, photographs, and objects, to look back at the MPA's tour de force. Senufo investigates the making of Senufo since the late nineteenth century when the French government seized cities and captured political rivals as part of its colonization efforts in the region. The book explores a mid-twentieth-century convergence of Catholic missionaries, an art dealer; and an iconoclastic movement in northern Cote d'Ivoire that led to an exodus of iconic objects from Africa to Europe and North America. And it examines the presence and absence in communities identified as Senufo of poro, a great patron for the arts and an institution at the core of certain constructions of Senufo identity. Joining historical analysis with eye-catching sculptures, Senufo offers expanded views of a dynamic region's arts and identities.

Ethiopia : Peoples of the Omo Valley Hardback 2 vols. in slipcase Van 125.00 voor 69.95

Magnificently produced, this two-volume publication is a superb chronicle of the Omo Valleys fast-vanishing and excruciatingly hard way of life, focusing on the fifteen or so tribes who live there. Silvester's beautiful and fascinating photographs portray painted bodies, battles, hunts and childrens games, among other things, and are accompanied by a text that documents the culture and daily life of the Omo tribes.

Léopoldville-Liège, Liège-Kinshasa ; les collections africaines de l'université de Liège

30 € L'ouvrage lève le voile sur la richesse des collections africaines de l'ULg. D'une qualité artistique incontestable, ces oeuvres sont en outre vierges de toute influence européenne.

bij diverse franse boekhandelaren zoals ; chapitre en alapage

www.parimar.nl

De verzameling Paul en Dora Janssen-Arts

Precolumbiaanse meesterwerken Genevieve Le Fort

De verzameling Paul en Dora Janssen-Arts, die enkele van de allermooiste meesterwerken van de precolumbiaanse kunst bevat, voert ons mee op een reis door het hele Amerikaanse continent en toont de buitengewone rijkdom van de culturen van het oude Amerika. Een prachtig en zeer rijk geïllustreerd overzicht.

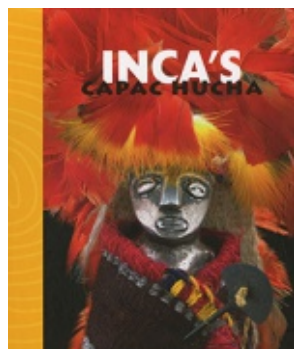
408 p.

Van € 29,95 voor € 10,00

(ook bij Steven Sterk)

<https://ramsj.nl/ramsj/>

Inca's Capac Hucha van € 33,02 voor € 9,90

De Incacultuur trok aandacht met spectaculaire vondsten van geofferde Incakinderen tussen de 12 en 16 jaar oud. De kinderen waren vergezeld van fraaie voorwerpen waarvan de aangeklede zilveren en gouden beeldjes het bekendst zijn. De beeldjes stelden de kinderen zelf voor en worden "capac huchas" genoemd. Mensenoffers vormden in de Andesculturen een belangrijke rol. Inca's brengt een zeventigtal objecten uitvoerig in

WEBSELS

aanbevolen websites over tribale kunst en aanverwante zaken

Webrels Les Baluba Congo Belge 2 delen1913(518 en 606 pagina's)
<http://library.si.edu/digital-library/book/lesbalubacongobe01coll>

Webrels From idol to art : African 'objects with power': a challenge for missionaries, anthropologists and museum curators

Leyten, H. Pages: -333

Publisher: African Studies Centre, Leiden-2015

typ :Leyten in het zoekvak

<https://openaccess.leidenuniv.nl/handle/188>

Webrels 16th- Early 20th Century Maps of Africa

<http://fedora.library.northwestern.edu/fedora/get/inu:inu-afrmap-4333843/inu:NWUCollectionBDef/getDefaultView>

This site features digital copies of 113 antique maps of Africa and accompanying text dating from the mid 16th Century to the early 20th Century. All scanned maps are authentic and originally collected by the Melville J. Herskovits Library of African Studies (or the Africana Library) at Northwestern University.

map of the Gold Coast, from Issini to Alampi Cartographer: Anville, Jean Baptiste Bourguignon, 1697-1782. Date: 1729

Footprints is de nieuwsbrief van de Vereniging Tribale Kunst en Cultuur en wordt 11 keer per jaar aan de leden verzonden.

Niet-leden kunnen een gratis abonnement op deze nieuwsbrief krijgen

door een mail te sturen naar tribalekunstencultuur@gmail.com

Voor €35,00 per jaar bent je lid en ontvang je ook ons kwartaalblad.

<http://www.tribalekunstencultuur.org/abonnement--lidmaatschap.html>

uitschrijven van deze nieuwsbrief kan door het sturen van een mail naar tribalekunstencultuur@gmail.com